

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การวิจัยและพัฒนาารูปแบบการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของจังหวัดเพชรบุรีด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร” เป็นการวิจัยเพื่อคัดเลือกสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีที่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ แล้วทำการศึกษารายละเอียดที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์และการสร้างแบบจำลองเส้นทางท่องเที่ยวสำหรับสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 วิธีการศึกษา

3.1.1 ศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น บ้านของบุคคลสำคัญ ตลาดเก่า ชุมชนเก่า สถานที่ตามเส้นทางเสด็จประพาส เป็นต้น

3.1.2 ลงพื้นที่เพื่อสำรวจสภาพภูมิประเทศในปัจจุบันเพื่อศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงของสถานที่ตามข้อ 3.1.1

3.1.3 คัดเลือกสถานที่ที่เหมาะสมจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวตามสถานที่เหล่านี้

3.1.4 จัดกลุ่มสถานที่และข้อมูลทางประวัติศาสตร์เพื่อใช้ในการออกแบบระบบการจัดการองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ และพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์โดยใช้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ร่วมกับข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจ

3.1.5 วิเคราะห์เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อนำมาใช้ในการจัดเก็บ การแก้ไข การจัดการ การนำเสนอ และการบริการข้อมูลสารสนเทศ รวมถึงการนำมาใช้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

3.1.6 พัฒนาระบบสารสนเทศและสารสนเทศภูมิศาสตร์รวมถึงฐานข้อมูลกับการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สามารถปฏิบัติงานบนอุปกรณ์โทรศัพท์เคลื่อนที่และอุปกรณ์อื่น ๆ

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดเพชรบุรี ประชาชนและนักท่องเที่ยวบริเวณจังหวัดเพชรบุรี

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ ประชาชน และนักท่องเที่ยวที่อยู่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวในวันที่สำรวจข้อมูลภาคสนาม จำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.3.1 แบบประเมินแหล่งท่องเที่ยว

3.3.2 แบบสอบถาม

3.3.3 เครื่องกำหนดตำแหน่งบนโลกด้วยดาวเทียม

3.3.4 แผนที่ภูมิประเทศ L7017 มาตราส่วน 1:50,000 ครอบคลุมจังหวัดเพชรบุรีจำนวน

15 ระวัง 3.3.5 โปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น บ้านของบุคคลสำคัญ ตลาดเก่า ชุมชนเก่า สถานที่ตามเส้นทางเสด็จประพาส โดยการใช้การสืบค้นจาก อินเทอร์เน็ต และงานวิจัยของ ชูลีพร วิรุณหะ และคณะ (2560) เรื่องเพชรบุรี ประตูลู่สู่อนาคต เน้นสารสนเทศข้อมูลประวัติศาสตร์เมืองเพชรบุรีก่อนพุทธศักราช 2476

3.4.2 ลงพื้นที่เพื่อสำรวจสภาพภูมิประเทศในปัจจุบันเพื่อศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลง ของสถานที่ตามข้อ 3.4.1 ในเดือนมิถุนายน 2560

3.4.3 คัดเลือกสถานที่ที่เหมาะสมจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวตามสถานที่เหล่านี้ โดยใช้เกณฑ์การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทาง ประวัติศาสตร์ ของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2557 (ฉบับปรับปรุง)

3.4.4 จัดกลุ่มสถานที่และข้อมูลทางประวัติศาสตร์เพื่อใช้ในการออกแบบระบบการจัดการองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ และพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ โดยใช้ข้อมูลทาง ประวัติศาสตร์ที่ได้จากการประเมินร่วมกับข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจภาคสนาม

3.4.5 วิเคราะห์เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อนำมาใช้ในการจัดเก็บ การแก้ไข การจัดการ การนำเสนอ และการบริการข้อมูลสารสนเทศ รวมถึงการนำมาใช้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศและ ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ โดยการประชุมร่วมของคณะผู้วิจัย

3.4.6 พัฒนาระบบสารสนเทศและสารสนเทศภูมิศาสตร์รวมถึงฐานข้อมูลกับการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สามารถปฏิบัติงานบนอุปกรณ์โทรศัพท์เคลื่อนที่และอุปกรณ์อื่น ๆ โดยใช้ โปรแกรมแบบเปิดรหัส

3.5 การสำรวจสภาพภูมิประเทศและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน

ทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะสามารถนำมาประเมินคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

3.5.1 การดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ทำการรวบรวมประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ระดับเทคโนโลยีในแหล่งท่องเที่ยว

(1) ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ พิจารณาข้อมูลความสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือบุคคลที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ในระดับต่าง ๆ

(2) หลักฐานทางโบราณคดี พิจารณาข้อมูลความสมบูรณ์ของร่องรอยที่เหลืออยู่ และหลักฐานสำคัญที่ให้ข้อมูลทางโบราณคดีในแหล่งท่องเที่ยว

(3) ความเป็นเอกลักษณ์ของยุคสมัย พิจารณาจากความเป็นเอกลักษณ์หรือความเป็นตัวแทนของรูปแบบ ยุคสมัย หรือพื้นที่ความเป็นตัวอย่างของแหล่งที่พบได้ยาก

(4) ความเป็นเอกลักษณ์ทางกายภาพของแหล่งประวัติศาสตร์ พิจารณาจากความเป็นตัวแทนของสิ่งก่อสร้างหรือวัตถุทางโบราณคดีที่มีการยอมรับโดยการขึ้นทะเบียนกับกรมศิลปากร

(5) ความสมบูรณ์ของโครงสร้างทางสถาปัตยกรรม พิจารณาจากความสมบูรณ์ของโครงสร้าง ด้านองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมและความสวยงามทางด้านสถาปัตยกรรมเปรียบเทียบในสมัยเดียวกัน

(6) ความสมบูรณ์ทางศิลปกรรม พิจารณาความสมบูรณ์ของรูปแบบและองค์ประกอบทางศิลปกรรมเปรียบเทียบในสมัยเดียวกัน

(7) ความผูกพันต่อท้องถิ่น พิจารณาความสัมพันธ์ที่มีความเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวกับชุมชน

2) ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรม

(1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาจากความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความยากลำบากของเส้นทางเข้าถึง ความลาดชัน ความคดเคี้ยวของถนน และความปลอดภัย

(2) ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว พิจารณาจากโอกาสที่จะเกิดอันตรายจากปัจจัยในตัวแหล่งท่องเที่ยวเองหรือจากปัจจัยภายนอก โดยวัดจากสถิติการเกิดอันตราย เช่น น้ำป่า ดินถล่ม หน้าผาสูงชัน กระแสน้ำรุนแรง สัตว์ดุร้าย มาลาเรีย ภัยจากโจรผู้ร้าย โรคระบาดอื่นๆ เป็นต้น

(3) ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว พิจารณาจากจำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถจัดได้ภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งการที่มีกิจกรรมหลากหลาย จะทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกทำกิจกรรมที่ตนพอใจได้มากขึ้น ทั้งนี้ กิจกรรมที่จัดขึ้นจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว (กิจกรรมท่องเที่ยว เช่น การนั่งช้าง การทำบุญไหว้พระ และการเที่ยวชมโบราณสถาน เป็นต้น)

3.5.2 ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว ทำการรวบรวมประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน พิจารณาจากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ได้แก่ น้ำ ไฟ ถนน ที่พัก ฯลฯ เพื่อการท่องเที่ยวในปัจจุบัน และข้อจำกัดในการพัฒนาต่อไปในอนาคต

2) ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก พิจารณาจากการมีกลุ่มองค์กรทั้งภายในและภายนอกในระดับต่างๆ ที่ให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณและบุคลากร สำหรับพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มองค์กรท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน

3.5.3 การบริหารจัดการ ทำการรวบรวมประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

(1) การจัดการด้านการรักษาสภาพแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาสภาพทางกายภาพ จากการดูแลรักษาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว

(2) การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ พิจารณาจากตัวชี้วัด 3 ด้าน ดังนี้

- การกำหนดเขตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน
- การกำหนดช่วงเวลาในการเข้าชมพื้นที่ตามขีดความสามารถในการรองรับ

นักท่องเที่ยวแต่ละช่วงเวลา

- จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับพื้นที่ที่ให้บริการ

(3) การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว พิจารณาจากแผนการดำเนินงานติดตามและประเมินผลกระทบการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว มีการติดตามและวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยว รวมถึงการดำเนินงานปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และความต่อเนื่องของการดำเนินงาน

2) การจัดการด้านการท่องเที่ยว

(1) การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว พิจารณาจากการทำงานด้านการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว โดยมีการจัดการที่เหมาะสม ให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ได้รับบริการที่คุ้มค่ากับการมาท่องเที่ยว

(2) การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นด้วย

(3) การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก พิจารณาจากกิจกรรมและการดำเนินงานต่างๆ ที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว พนักงานนำเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่โดยรอบ

3.5.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

1) ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว พิจารณาจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบต่างๆ

2) ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว พิจารณาจากการที่ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์และรายได้จากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม

การประเมินในแต่ละด้าน ใช้เกณฑ์การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2557 (ฉบับปรับปรุง)(ดังภาคผนวก ก. แบบตรวจประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์) โดยผลรวมคะแนนประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ เป็นระดับคะแนนที่ใช้กำหนดระดับมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว โดยการนำคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับระดับมาตรฐานที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 องค์ประกอบและคะแนนการประเมินระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

องค์ประกอบ	สัดส่วน(ร้อยละ)	ค่าคะแนนเต็ม
1. ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	40	90
2. ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว	10	18
3. การบริหารจัดการ	40	89
4. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น	10	21
รวม	100	218

โดยมีการกำหนดระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ ผลรวมของคะแนนประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ นำมาเปรียบเทียบกับคุณภาพคะแนนมาตรฐานที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 3.2 ตารางที่ 3.2 เกณฑ์คุณภาพคะแนนมาตรฐาน

การกำหนดระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ในการกำหนดระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวจะนำคะแนนที่ได้ ไปเทียบระดับมาตรฐานที่กำหนดไว้ซึ่งระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ได้แสดงไว้ดังนี้

ค่าคะแนน (ร้อยละ)	ระดับมาตรฐาน
81 ขึ้นไป	ดีเยี่ยม
71 - 81	ดีมาก
61 - 70	ดี
51 - 60	ปานกลาง
50 หรือน้อยกว่า	ต่ำ

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 ประเมินสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ โดยใช้แบบประเมินแหล่งท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารแหล่งท่องเที่ยว สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ด้วยสถิติร้อยละ

3.6.2 กำหนดแนวทางการพัฒนารูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์จากแบบสอบถามและเกณฑ์มาตรฐานการบริหารแหล่งท่องเที่ยว ด้วยวิธีการพรรณนา

3.6.3 พัฒนาระบบสารสนเทศและสารสนเทศภูมิศาสตร์รวมถึงฐานข้อมูลกับการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ด้วยโปรแกรมแบบเปิดรหัส